

Przygotowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: SOO Dolina Biebrzy i OSO Ostoja Biebrzańska

*projekt nr POIS.05.03.00-00-275/10 współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach
działania 5.3 priorytetu V*



Jerzy SOLON



Wstępne wyniki inwentaryzacji obszaru Natura 2000 „Dolina Biebrzy”

Elementy oceny stanu ochrony i propozycji kierunków niezbędnych działań

II Warsztaty z interesariuszami - Biebrzański Park Narodowy 19 grudnia 2012 r.

Plan zadań ochronnych dla SOO PLH 200008

Zespół autorski

- Koordynator planu – dr hab. Jerzy Solon, prof. IGiPZ PAN

Koordynatorzy zespołów

- Siedliska przyrodnicze i flora - dr Ewa Jabłońska
- Bezkręgowce – prof. dr hab. Jan Taylor, dr Marcin Sielezniew
- Ryby – prof. dr hab. Roman Kujawa
- Płazy – prof. dr hab. Jan Taylor, Adam Hermaniuk
- Nietoperze – dr Alek Rachwald
- Pozostałe ssaki – prof. dr hab. Paweł Janiszewski

Zakres wykonanych prac

Prace wstępne (ogólnie: skompletowanie zespołów, przeglądy literatury, planowanie i przygotowanie prac terenowych)

Opracowanie metodyk inwentaryzacji terenowych

Przeprowadzenie inwentaryzacji

PLH 200008 - przedmioty ochrony

LP.	KOD	TYP SIEDLISKA			
1	3150	starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne (<i>Potamion, Nymphaeion, Lemnatea</i>)			
2	6410	zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>)			
3	6510	niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>)			
4	7230	torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (<i>Caricion davallianae, Caricion lasiocarpae, Caricion nigrae</i>) ^b			
5	7140	torfowiska przejściowe i trzęsawiska (<i>Caricion lasiocarpae</i>)			
6	*91D0	bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum, Betula pubescens-Thelypteris palustris, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>)			
7	9170	grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)			
8	6120	ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)			
9	6230	bogate florystycznie niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardetalia</i> - płaty bogate florystycznie)			
L.P.	KOD	GATUNKI:			
1	1437	leniec bezpodkwiatkowy (<i>Thesium ebracteatum</i>)	12	1166	traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i>)
2	1477	sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>)	13	1188	kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)
3	1902	obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	14	1308	mopek (<i>Barbastella barbastellus</i>)
4	1903	lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	15	1318	nocek łydkowłosy (<i>Myotis dasycneme</i>)
5	1528	skalnica torfowiskowa (<i>Saxifraga hirculus</i>)	16	1324	nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)
6	1037	trzepla zielona (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	17	1337	bóbr (<i>Castor fiber</i>)
7	1042	zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	18	1355	wydra (<i>Lutra lutra</i>)
8	1130	boleń (<i>Aspius aspius</i>)	19	1052	przeplatka maturna (<i>Euphydryas maturna</i>)
9	1134	różanka (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	20	1060	czerwończyk nieparek (<i>Lycaene dispar</i>)
10	1145	piskorz (<i>Misgurnus fossilis</i>)	21	4038	czerwończyk fioletek (<i>Lycaene helle</i>)
11	1149	koza (<i>Cobitis taenia</i>)			

Siedliska przyrodnicze

Zwiększenie liczby przedmiotów ochrony w wyniku inwentaryzacji

3150 starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne (*Potamion*, *Nymphaeion*, *Lemnetea*)

nowe, zgłoszone w lipcu 2012

2330 - wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

nowe, zgłoszone w lipcu 2012

6120 - ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe

6210 - murawy kserotermiczne

nowe, zgłoszone w lipcu 2012

6230 - bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe

6440 - łąki selemicowe

6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie

6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe

7230 - torfowiska alkaliczne

7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska

91D0 - bory i lasy bagienne

9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

nowe, zgłoszone w lipcu 2012

91I0 - ciepłolubna dąbrowa

nowe, zgłoszone w
październiku 2012

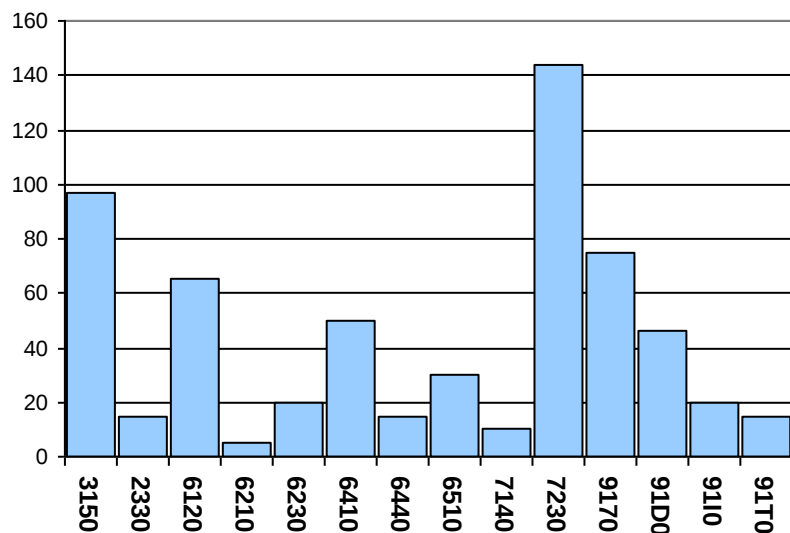
91T0 - śródlądowy bór chrobotkowy

Siedliska przyrodnicze - wyniki inwentaryzacji

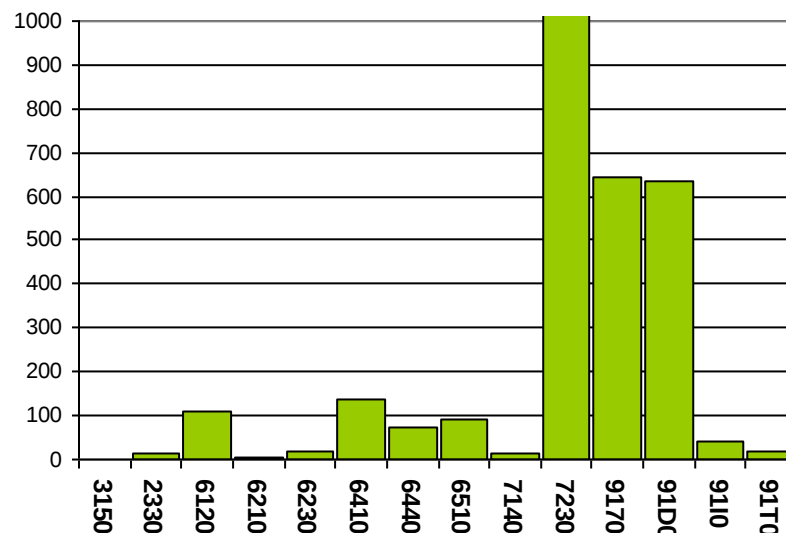
siedliska - 510 płatów

powierzchnia ok. 4 390 ha

szacunkowa liczba płatów



szacunkowa pow. [ha]



Gatunki roślin - wyniki inwentaryzacji

Saxifraga hirculus - 207 punktów

Pulsatilla patens - 158 punktów w 7 obszarach

Cypripedium calceolus - 43 punkty

Liparis loeseli - 806 punktów w 4 obszarach

Thesium ebracteatum - 19 obszarów

Bóbr i wydra - wyniki inwentaryzacji

Badania terenowe – sezon 2011/2012 i powtarzane (kontrola) od listopada 2012 r. na 10 transektach.

Prace terenowe polegają na inwentaryzacji czynnych stanowisk bobrowych oraz lokalizacji śladów obecności bobra i wydry.

Bóbr

245 odcinków obserwacyjnych
61 magazynów żerowych,
23 nory
144 ślady obecności

Wydra

95 odcinków obserwacyjnych
72 tropy
51 stołówek
16 latryn

Nietoperze - wyniki inwentaryzacji

Badania terenowe

- połowy w sieci
- nagrywanie odgłosów
- poszukiwanie kolonii letnich
- poszukiwanie zimowisk

Mopek *B. barbastellus* występuje regularnie na obszarze Doliny Biebrzy w sezonie zimowym i letnim

Nocek łydkowłosy *M. dasycneme* występuje na tym terenie sporadycznie, występowanie jego letnich kolonii nie jest znane;

Nie jest potwierdzone regularne występowanie nocka dużego *M. myotis* na obszarze Doliny Biebrzy

Kumak nizinny i traszka grzebieniasta

Na terenie Środkowego i Górnego Basenu Doliny Biebrzy zinwentaryzowano i opisano dotąd 131 zbiorników wodnych, które uznano za potencjalne siedliska płazów. Kumaka nizinnego odnaleziono na 39 stanowiskach (29,7%), natomiast traszkę grzebieniastą stwierdzono w 13 zbiornikach (9,9%)

Stanowiska kumaka są najliczniejsze w Basenie Środkowym – lokalnie gatunek ten występuje stosunkowo licznie zwłaszcza w pobliżu koryta Biebrzy. W Basenie Północnym kumak jest gatunkiem rzadkim – odnaleziono tylko 6 stanowisk. Traszkę grzebieniastą notowano głównie w Basenie Górnym (9 zbiorników).

Na podstawie procentowego udziału stanowisk, w których stwierdzono obecność kumaka nizinnego (29,7%), należy przyjąć, że stan populacji tego gatunku dla obszaru Środkowego i Północnego Basenu Doliny Biebrzy jest niezadowalający (U1 wg przyjętej Metodyki). Waloryzacja stanu siedlisk wykazała, że 67,3% stanowisk zajmowanych przez kumaka charakteryzuje się stanem właściwym (FV wg metodyki monitoringu GIOŚ/IOP), co potwierdza, że gatunek ten zajmuje głównie siedliska o wysokim stopniu naturalności. Wyniki waloryzacji wszystkich zbadanych siedlisk (139 zbiorników) pod kątem przydatności dla kumaka wykazały, że 52% zbiorników charakteryzuje się stanem FV, 40% stanem U1, 8% stanem U2.

Ryby - wyniki inwentaryzacji

Badania w sierpniu 2012 r. - dokonano odłowów ryb w 27 miejscach

L.p.	Stanowisko	ID map (wg numeracji BPN)	xx – gatunki ryb odnotowane podczas badań 1976-1980 xx - gatunki odnotowane podczas badań 1995 – 1999 xx – gatunki ryb odnotowane podczas badań 2012			
			różanka	koza	piskorz	boleń
1.	Lipsk*	2	xx / xx	xx		
2.	Lipsk	3	xx / xx	xx		
3.	Nowa Kamienna	53	xx / xx	xx		
4.	Sztabin*	5	xx / xx	xx	xx	
5.	Sztabin	4	xx / xx	xx	xx	
6.	Dawidowizna*	49	xx	xx	xx	xx
7.	Goniądz*	64	xx	xx	xx	
8.	Osowiec*	65	xx	xx / xx	xx	
9.	Biebrza, Dębowo	7		xx		
10.	Biebrza, Dolistowo	9	xx / xx	xx / xx	xx	xx
11.	Biebrza, Mścichy*	51		xx / xx	xx / xx	
12.	Biebrza, Mścichy*	52			xx	
13.	Biebrza	19				xx
14.	Biebrza Stara Rzeka	14	xx / xx	xx	xx	
15.	Dolistowo (z) *	54	xx / xx			
16.	Dawidowizna (o) *	50	xx / xx	xx	xx	
17.	Dawidowizna	13	xx		xx	
18.	Biebrza, Osowiec (o)	55	xx / xx		xx	
19.	Biebrza, Osowiec (o)	15		xx / xx	xx	
20.	Biebrza, Osowiec (o)	66	xx / xx			xx
21.	Biebrza, Wierciszewo *	59	xx / xx	xx	xx	xx
22.	Kanał Augustowski*	58	xx / xx	xx / xx	xx	
23.	Kanał Woźnawiejski*	56	xx	xx	xx	
24.	Brzozówka	31	xx / xx	xx	xx	
25.	Jęgrznia*	57	xx / xx	xx		
26.	Kosódka (Dobarz)	44			xx / xx	
27.	Wissa	42	xx	xx / xx	xx	

Ryby - wyniki inwentaryzacji

Ocena stanu siedliska na podstawie jakości hydromorfologicznej

Stanowisko	Ocena Stanu Gatunków				Ocena Stanu Siedliska Jakość Hydromorfologiczna
	Różanka	Koza	Piskorz	Boleń	
Lipsk 2	FV	-	-	-	FV
Lipsk 3	FV	U2	-	-	FV
Nowa Kamienna 53	FV	U2	-	-	FV
Sztabin 4	U2	-	-	-	FV
Sztabin 5	U1				FV
Klewianka 49	U1	-	-	U2	Nie dotyczy
Szafranki (o) 64	U2	-	U1	-	Nie dotyczy
Osowiec 65	-	U2	U2	-	FV
Biebrza, Dolistowo 9	U2	U2	-	-	FV
Biebrza, Mścichy 51	-	U2	U2	-	FV
Biebrza Stara Rzeka 14	U2	-	-	-	FV
Kopytkowo (z) 54	U2	-	-	-	Nie dotyczy
Dawidowizna (o) 50	U1	-	-	-	Nie dotyczy
Dawidowizna 13	U1				FV
Biebrza, Osowiec (o) 55	U2	-	U2	-	FV
Bednarka (o) 15	U1	U2	U1	-	Nie dotyczy
Biebrza, Osowiec (o) 66	U2	-	-	U2	Nie dotyczy
Biebrza, Wierciszewo 59	U2	U2	U2	U2	FV
Kanał Augustowski 58	U2	U2	U2		U1
Brzozówka 31	U2	-	U2	-	FV
Jegrznia 57	U2	U2	-	-	FV
Kosódka 44	-	-	U1	-	U1
Wissa 42	U2	U2	U1	-	FV

Motyle - wyniki inwentaryzacji

Czerwończyk nieparek - 72 stanowiska. Ponad połowa w południowej części ostoi, a relatywnie niewiele stanowisk znaleziono w środkowej części. Wynika to głównie z rozprzestrzenienia potencjalnych roślin żywicielskich - był obserwowany praktycznie wszędzie tam gdzie rosły wykorzystywane przez niego gatunki szczawiu (tj. *Rumex hydrolapathum*, *R. crispus*, *R. confertus*, *R. obtusifolius*, *R. aquaticus*).

Czerwończyk fioletek - obserwowany jedynie w środkowej i północnej części ostoi. W środkowej części zasiedla bądź to grądziaki o charakterze polan otoczonych lasem (O.O. Kapice oraz tzw. „Trójkąt”) lub luźno zakrzaczonych wyniesień otoczonych otwartymi zwykle koszonymi torfowiskami, bądź to ekstensywnie użytkowane lub pozostawione bez użytkowania łąki lub zarośla.

Przeplatka maturna zasiedla niektóre grądziaki w części środkowej (O.O. Kapice) i południowej ostoi (Bagno Ławki) oraz środowiska zadrzewień i zarośli śródpolnych na południe od BPN w obrębie ostoi (na południe od miejscowości Brzeziny).

Strzępotek edypus - nowy przedmiot ochrony dla SOO „Dolina Biebrzy” - zasiedla relatywnie rozległy obszar o powierzchni ok. 200ha (granice są trudne do określenia szczególnie od strony południowej ze względu na brak wyraźnych barier).

Nierównomierne rozmieszczenie - najwyższe zagęszczenie notowane przy wschodnich skrajach torfowiska w pobliżu miejscowości Szorce. Na transekcie o długości 1200 m w okolicach szczytu pojawu stwierdzono 2 osobniki/100m (ocena U2)

Ważki - wyniki inwentaryzacji

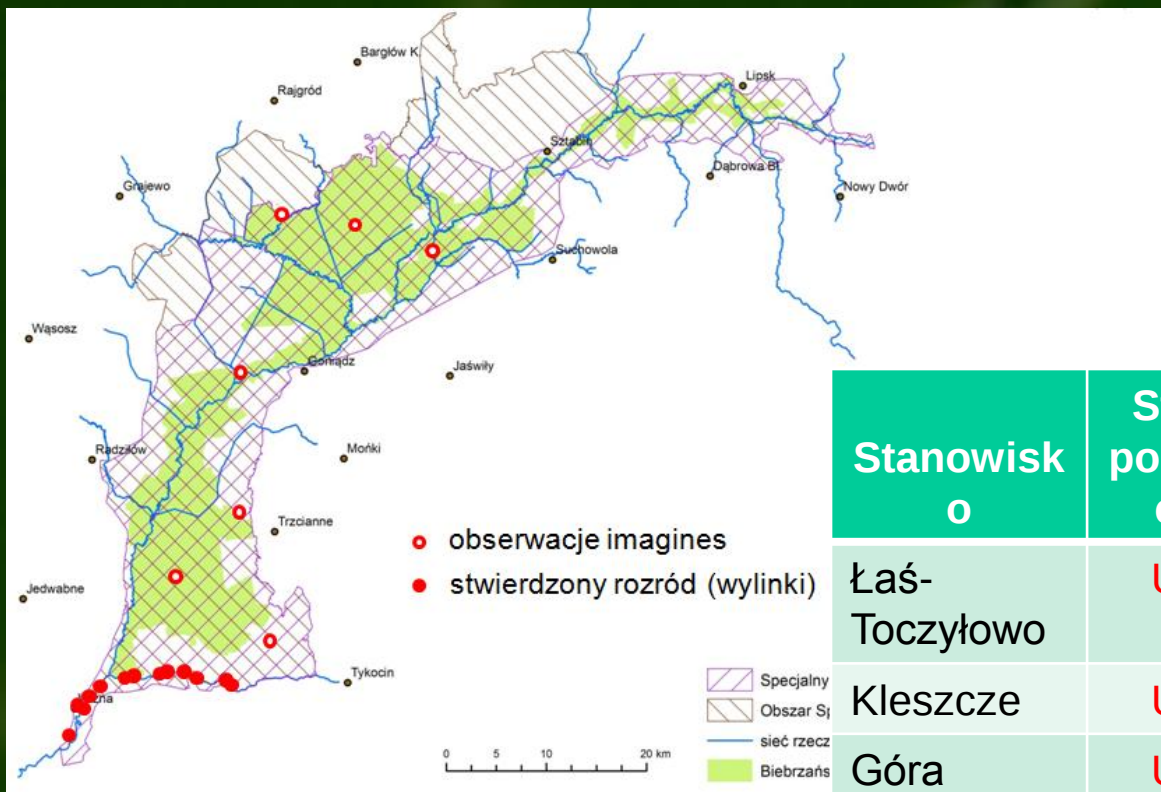
Zalotka większa



Trzepla zielona



Ważki - wyniki inwentaryzacji



Trzepla zielona

Stanowisk o	Stan popula cji	Stan siedlis ka	Persp. zacho w.	Ocena ogólna
Łaś- Toczyłowo	U1	FV	U1	U1
Kleszcze	U1	FV	FV	U1
Góra Strękowa	U1	FV	FV	U1
Czarny Bród	U2	FV	FV	U2
Wizna	U1	FV	FV	U1
Łęg	U1	FV	FV	U1

Ważki - wyniki inwentaryzacji

Zalotka większa

Stanowisko	Stan populacji	Stan siedliska	Persp. zachow.	Ocena ogólna
Jagłowo	FV	FV	FV	FV
Osowiec - Fort Zarzeczny	FV	FV	U1	FV
Osowiec - doły potorfowe	FV	FV	FV	FV
Chojnowo	U1	U2	U2	U2
Szorce - Sokolewo	FV	FV	FV	FV
Słupowa Droga	FV	FV	U1 (?)	FV (?)
Zajki	U1	FV	FV	U1



**Dziękuję
za uwagę**